

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 193/2010-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. mája 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Mesta L., zastúpeného advokátom JUDr. P. H., S., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Er/107/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mesta L. **o d m i e t a** ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. marca 2010 faxom a následne 24. marca 2010 poštou doručená sťažnosť Mesta L. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu

Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 8 Er/107/2009 (ďalej aj „namietané exekučné konanie“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ ako účastník exekučného konania (v procesnom postavení povinného) o zaplatenie sumy 29 528,18 € s prísl. vedeného súdnym exekútorom JUDr. T. B., B., podal 9. júla 2009 proti exekúcii námietky. Tieto námietky odôvodnil tým, „že *Platobný výmer P. v konkurze... zo dňa 24. 5. 2005* (exekučný titul, pozn.)“ nenadobudol právoplatnosť, pretože proti nemu bolo podané odvolanie, o ktorom nebolo dosiaľ rozhodnuté.

Okresný súd uznesením sp. zn. 8 Er/107/2009 zo 14. januára 2010 (ďalej aj „namietané uznesenie“) rozhodol o námietkach sťažovateľa tak, že ich zamietol. Dňa 2. februára 2010 podal sťažovateľ návrh na zastavenie exekúcie podľa § 57 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“), ktorým sa okresný súd do podania jeho sťažnosti ústavnému súdu nezaoberal.

Sťažovateľ poukazuje na to, že ťažisková argumentácia, na ktorej založil svoje námietky proti exekúcii, spočívala na tom, že v namietanom exekučnom konaní neexistuje právoplatný exekučný titul. Ďalej v námietkach proti exekúcii vyslovil názor, že „*Konanie oprávneného je tak zmätočné. Až zákon č. 192/2009 Z. z. s účinnosťou od 1. 6. 2009 do exekučného konania prináša, že exekučný titul je taktiež rozhodnutie vo veci zdravotného poistenia. Návrh na vykonanie exekúcie povinný (správne má byť oprávnený, pozn.) doručil súdnemu exekútorovi už dňa 24. 2. 2009, teda v čase, kedy ani platobný výmer podľa exekučného poriadku exekučným titulom ani nemohol byť.*“.

V námietkach proti exekúcii dôvodí sťažovateľ aj tvrdením o právnej neúčinnosti postúpenia pohľadávky, „*teda oprávnený nie je osobou aktívne legitimovanou... Pohľadávku nebolo podľa hmotného práva možné postúpiť na tretiu osobu, keďže to znamená zmenu a podstatné zhoršenie postavenia dlžníka, ktorý stráca možnosť využiť inštitúty ako napr. podať odvolanie, námietky a pod.*“.

K porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy namietaným uznesením došlo podľa názoru sťažovateľa tým, že *„V napadnutom uznesení sa Okresný súd žiadnym spôsobom nezaoberal tvrdeniami sťažovateľa, čím porušil jeho právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie len celkom jednostranne pripomína známe a nenamietané skutočnosti. I keď sťažovateľ nemá právo na to, aby sa súd zaoberal každým jeho tvrdením, má právo, aby sa súd v odôvodnení vyporiadal s tak závažnou otázkou v exekučnom konaní, ako je právoplatnosť a vykonateľnosť exekučného titulu.“*

Zásadným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je však podľa sťažovateľa *„nepochopiteľné, priam arbitrárne posúdenie doručenia odvolania sťažovateľa proti platobnému výmeru“*, z ktorého sťažovateľ cituje nasledujúcu pasáž: *„Povinný namietal v námietkach, že podal voči uvedenému platobnému výmeru odvolanie, avšak jeho doručenie nijakým spôsobom nepreukázal. Súdu predložil len písomné vyhotovenie odvolania a poštový podací hárok. Z podacieho poštového hárku je zrejmá len skutočnosť, že P. bola odoslaná písomnosť, avšak nie je zrejmé, o aký druh sa jedná. Odvolanie bolo spísané s dátumom 20. 6. 2005 a platobný výmer nadobudol právoplatnosť dňa 5. 12. 2006, teda cca rok po spísaní odvolania.“*

Podľa sťažovateľa je konštatovanie okresného súdu o tom, že podací hárok nie je dôkazným prostriedkom a že nie je jasné, čo bolo odosielané, *„v zjavnom protiklade s právom na spravodlivý proces, keď súd si sám arbitrárne rozhodne o zásadných skutočnostiach a neprihliada na predložené písomné dôkazy. Ak súd vylúčil poštové služby ako prostriedok k preukázateľnému doručeniu písomnosti, vylúčil obranu sťažovateľa proti exekúcii. Tento postup je navyše v protiklade so súdnou praxou, keď poštové podacie hárky ako dôkazný prostriedok sú bežne bez pochybností prijímané. Súd si však vybral extrémne ničím nepodložené stanovisko vymykajúce sa praxi súdneho rozhodovania.“*

Napokon sťažovateľ v závere sťažnosti označil postup okresného súdu pri posudzovaní doručenia jeho odvolania proti platobnému výmeru za *„absurdný“*

formalizmus“, ktorý mu zabránil v namietanom exekučnom konaní riadne konať pred súdom.

Odvolávajúc sa na uvedené dôvody sťažovateľ žiada, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Okresný súd Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Er/107/2009 porušil základné právo mesta L. na súdnu ochranu podľa § 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Ústavný súd zrušuje uznesenie uzneseniu Okresného súdu Spišská Nová Ves 8 Er/107/2009-105 z 14. 1. 2010 a vracia vec na ďalšie konanie.

Okresný súd Spišská Nová Ves je povinný nahradiť sťažovateľovi náhradu trov konania.

Okresný súd Spišská Nová Ves je povinný uhradiť sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 300,- €, a to do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom,

neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom konania pred ústavným súdom je nárok sťažovateľa na ochranu pred postupom okresného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 8 Er/107/2009, ktorým bolo podľa neho porušené jeho základné právo zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Splnenie ústavných a zákonných predpokladov na podanie sťažnosti, ktoré sú uvedené v čl. 127 ods. 1 ústavy a § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, odôvodnil sťažovateľ tak, že podal 2. júla 2009 námietky proti exekúcii (doručené súdnemu exekútorovi 6. júla 2009), ktorým okresný súd namietaným uznesením nevyhovел, pričom proti tomuto jeho uzneseniu nie je prípustné odvolanie ani dovolanie. Sťažovateľ ďalej 2. februára 2010 doručil okresnému súdu návrh na zastavenie exekúcie podľa § 57 Exekučného poriadku, o ktorom okresný súd do podania jeho sťažnosti nerozhodol.

Pokiaľ ide o odklad exekúcie podľa § 56 Exekučného poriadku, sťažovateľ uviedol, že takýto návrh nepodal, a to z toho dôvodu, že „*namieta existenciu exekučného titulu a zákonnosť samotného exekučného konania*“.

V exekučnom konaní podľa Exekučného poriadku má povinný viacero právnych prostriedkov obrany a ochrany svojho postavenia, ktoré môže využiť vtedy, ak v nútenom výkone súdnych a iných rozhodnutí sa vyskytnú absolútne alebo relatívne prekážky ďalšieho postupu exekučných orgánov, ku ktorým patrí aj tvrdenie sťažovateľa, že exekúcia

sa začala, aj keď nie je splnený jej materiálny predpoklad, t. j. neexistuje vykonateľné rozhodnutie, ktoré jej vykonanie pripúšťa (nepripustnosť exekúcie).

K takým právnym prostriedkom patria nielen námietky podľa § 50 Exekučného poriadku, ale aj návrh na odklad exekúcie podľa § 56 Exekučného poriadku a návrh na zastavenie exekúcie podľa § 57 Exekučného poriadku. Účel týchto právnych prostriedkov obrany povinného v exekučnom konaní je rovnaký a spravidla spočíva v tom, že v absolútne alebo relatívne neprípustnej exekúcii sa nesmie pokračovať a musí sa zastaviť a prípadne pred rozhodnutím o zastavení sa musí exekúcia aj odložiť (jej vykonávanie).

Ako už bolo uvedené, námietky proti exekúcii sú len jedným z prostriedkov obrany povinného v exekučnom konaní. Nejde však o najúčinnjší prostriedok ochrany práv povinného, pretože nevyhovenie námietkam nemožno napádať riadnym opravným prostriedkom. Účinnnejším prostriedkom obrany povinného je návrh na odklad exekúcie podľa § 56 ods. 2 Exekučného poriadku (z dôvodu, že možno očakávať zastavenie exekúcie), ktorý možno podať kedykoľvek po doručení upovedomenia o začatí exekúcie, ak je spojený s návrhom na zastavenie exekúcie. Rovnako je prípustné aj samostatne podať návrh na zastavenie exekúcie podľa § 57 Exekučného poriadku bez ohľadu na to, či boli, alebo neboli podané námietky podľa § 50 Exekučného poriadku, prípadne sa takým námietkam nevyhovelo. Vyššia účinnosť návrhu na zastavenie exekúcie vo vzťahu k ochrane povinného vyplýva z toho, že proti rozhodnutiu o tomto návrhu je prípustné v prevažnej väčšine prípadov odvolanie, o ktorom sa rozhoduje v riadnom inštančnom postupe na súde vyššieho stupňa. Odvolanie je podľa § 58 ods. 4 Exekučného poriadku vždy prípustné v prípadoch ustanovených v § 57 ods. 1 písm. a), b), f) až h), t. j. ak sa začala exekúcia vykonávať a rozhodnutie sa dosiaľ nestalo vykonateľným, ak rozhodnutie, ktoré je podkladom na vykonanie exekúcie, bolo po začatí exekúcie zrušené alebo sa stalo neúčinným, ak po vydaní rozhodnutia zaniklo právo ním priznané, ak exekúciu súd vyhlásil za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať, a napokon, ak majetok povinného nestačí ani na úhradu trov exekúcie.

Sťažovateľ potvrdil, že návrh na odklad exekúcie nepodal, a to preto, lebo namieta existenciu samotného exekučného titulu, ako aj zákonnosť samotného exekučného konania. S poukazom na to sa nazdáva, že pred podaním sťažnosti ústavnému súdu vyčerpal všetky právne prostriedky nápravy, ktoré mu zákon účinne poskytoval.

Názor sťažovateľa na vyčerpanie právnych prostriedkov v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom zákone nie je vecne správny. Exekučný poriadok umožňoval sťažovateľovi takú ochranu označených základných práv, na ktorú bol oprávnený bez časového obmedzenia ihneď po začatí exekučného konania, o ktorom sa dozvedel najneskôr doručením upovedomenia o začatí exekúcie. Sťažovateľ bol oprávnený, ale aj povinný na to, aby všetky právne prostriedky pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy využil, teda nielen námietky podľa § 50 Exekučného poriadku a návrh na zastavenie exekúcie podľa § 57 Exekučného poriadku, ale aj návrh na odklad exekúcie podľa § 56 Exekučného poriadku.

Podľa § 56 ods. 2 Exekučného poriadku môže súd aj bez návrhu povoliť odklad exekúcie, ak možno očakávať, že exekúcia bude zastavená (§ 57 Exekučného poriadku).

Podľa § 56 ods. 5 Exekučného poriadku do rozhodnutia súdu o odklade exekúcie môže exekútor vykonávať len úkony smerujúce k zabezpečeniu majetku povinného.

Podľa § 60 písm. e) Exekučného poriadku poverenie na vykonanie exekúcie vydané exekútorovi podľa § 44 exekútor bezodkladne vráti súdu, ak sa exekučné konanie skončilo vymožením pohľadávky, jej príslušenstva a trov exekúcie.

Zo súvisiaceho súdneho spisu, ktorý si ústavný súd vyžiadal, vyplýva, že okresný súd sa už nezaoberal návrhom sťažovateľa na zastavenie exekúcie podľa § 57 Exekučného poriadku, ktorý mu bol doručený 2. februára 2010, pretože mu súdny exekútor 25. februára 2010 doručil oznámenie o vymožení pohľadávky v namietanom exekučnom konaní a ukončení exekúcie a zároveň mu vrátil aj originál poverenia na vykonanie exekúcie.

Návrh na zastavenie exekúcie sa v dôsledku uvedeného už stal bezpredmetným, o čom okresný súd sťažovateľa vyrozumel prípisom.

Z uvedeného je zrejmé, že by v prípade podania návrhu na odklad exekúcie (§ 56 Exekučného poriadku) spojeného s návrhom na zastavenie exekúcie (§ 57 Exekučného poriadku) nemohlo dôjsť ku skončeniu exekučného konania, keďže do rozhodnutia súdu o odklade exekúcie môže exekútor vykonávať len úkony smerujúce k zabezpečeniu majetku povinného. Ak by bol sťažovateľ využil tento právny prostriedok na ochranu svojich práv kumulatívne s návrhom na zastavenie exekúcie, čo, ako už bolo uvedené, mal možnosť urobiť ihneď po začatí exekúcie, musel by sa exekučný súd zaoberať aj jeho návrhom na zastavenie exekúcie a vysporiadať sa so všetkými jeho námietkami, ktoré uplatnil aj v sťažnosti podanej ústavnému súdu. Navyše by proti rozhodnutiu exekučného súdu v takom prípade bolo prípustné odvolanie a o veci by rozhodoval odvolací súd. Dôvod nepodania návrhu na odklad exekúcie uvedený v sťažnosti ani tvrdenie, že sťažovateľ vyčerpal pred podaním sťažnosti všetky právne prostriedky podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, sú v kontexte uvedených skutočností podľa názoru ústavného súdu neakceptovateľné, a to v neposlednom rade aj so zreteľom na § 61 Exekučného poriadku, podľa ktorého je navrátenie do predošlého stavu v exekučnom konaní vylúčené. Ústavný súd zároveň nezistil, že by v okolnostiach daného prípadu prichádzal do úvahy postup podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ústavný súd prijatie sťažnosti neodmietne, aj keď sa nespĺnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Sťažovateľ mal na ochranu základného práva, porušenie ktorého namietať, právny prostriedok (návrh na odklad exekúcie), o ktorom by rozhodoval exekučný súd, a o spojenom návrhu na zastavenie exekúcie aj odvolací súd. Tento právny prostriedok však nevyužil, a preto v súlade s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde je jeho sťažnosť neprípustná.

Iba za predpokladu, že sťažovateľ využije všetky jemu dostupné právne prostriedky súdnej a inej ochrany svojho základného práva alebo základnej slobody a nebol s ich

uplatnením úspešný, môže sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. K tomu treba dodať, že sťažovateľ nemá podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využije, ale je povinný postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľom ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí (čl. 142 ods. 1 ústavy a § 1 a 7 Občianskeho súdneho poriadku).

Neprípustnosť sťažnosti viedla ústavný súd k tomu, že ju senát ústavného súdu odmietol už po jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd vzhľadom na odmietnutie sťažnosti už nevyzval sťažovateľa na predloženie splnomocnenia na jeho zastupovanie v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré napriek avizovanému prísľubu do dňa predbežného prerokovania sťažnosti nepredložil.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. mája 2010